

onal esta...
patrocinen, d'alguna manera, el terrorisme internacional: l'Iran, l'Iraq,

projecte per establir unitats especialitzades d'elit per infiltrar grups terroristes. William Odo, que va ser di-

en un futur no gaire llunyà, un agreujament del terrorisme, i que aquest podria prendre formes encara

cantonada.

• SAMUEL HADAS. ANALISTA DIPLOMÀTIC. PRIMER AMBAIXADOR

D'ISRAEL A ESPANYA A LA SANTA SEU

Universitat Autònoma de Barcelona

Biblioteca d'Humanitats

El dimecres 24 de març, a les 19.36 hores i pel Canal Plus, vam veure i escoltar l'entrevista pòstuma a José Agustín Goytisolo per a la sèrie *Epílogo*, a manera de testament o comiat d'un personatge amb el compromís de conservar-la inèdita mentre visqui l'entrevistat. En morir cinc dies abans, la cadena privada propietària del vídeo s'afanyà a programar-la en exclusiva. A la mateixa hora que l'estimat poeta apareixia a la pantalla, assegut sobre una cadira de braços al mig d'una sala nua, d'esquena a la claror que entrava per un balcó obert, en aquell precís moment, l'OTAN bombardejava Iugoslàvia amb avions i míssils de creuer des de les bases situades a Itàlia i els portaavions nord-americans que ocupen l'Adriàtic. Mirant el meu amic vaig recordar un matí de primavera, compartit amb ell i la seva companya Ton, amb la gent que es manifestava contra l'ingrés d'Espanya a l'OTAN, homes, dones i infants procedents de tots els barris de Barcelona i rodalia per formar el bloc compacte a l'Arc de Triomf que culminà amb un

Goytisolo pòstum

TERESA PÀMIES

NO rotund, a Catalunya, en el referèndum de trista memòria. José Agustín Goytisolo visqué aquell esdeveniment amb una alegria que no tenia el passat desembre, quan el vaig trobar passejant al Turó Parc amb la seva dona i el nét que li tenia el cor robat. Tristesa la nostra -també la meva-, acumulada amb tantes decepcions i claudicacions ideològiques i ètiques de l'esquerra d'aquest país, amb la qual s'identificà i comprometé en moments exultants i també en els depriments, com la darrera vegada que en vam parlar sota els til·lers del Turó Parc, a dues passes del carrer de Marià Cubí, on, el 19 de març, s'estavellà en caure de la finestra del seu pis.

Ja era mort quan el 24 apareixia a la

televisió, responant a l'interrogatori d'un periodista invisible, sabent que la conversa seria escoltada per una audiència sensibilitzada per la tràgica desaparició del poeta, que no podria opinar sobre la notícia d'aquell dia: l'agressió de l'OTAN a Iugoslàvia, un fet que hauria provocat la seva indignació de militant pacifista i de ciutadà del món. De tot el que evocà en la confessió d'ultratomba, em va commoure especialment la referència als seus germans, Juan i Luis, els *germans petits*, amb què José Agustín no es comportà com el *germà gran*, com si només ell hagués quedat orfe de la mare assassinada per les bombes feixistes. Ho reconeixia i se'n dolia, amb més tendresa que remordiment, enyorat d'una in-

fància i adolescència que no va saber omplir d'amor fratern. Als setanta anys repicats s'adonava que els germans petits exerciren de *germà gran* amb ell, el primogènit, tan desvalgut i vulnerable. Des de l'ultratomba, els demanava perdó per no haver-ho intentat i per coses que va fer, va escriure o va dir que podien ferir o enutjar els seus germans. No en culpava ningú, però necessitava dir-ho públicament en l'entrevista pòstuma concedida a un canal de televisió privat, conscient que ell, el *germà gran*, ja no hi seria per veure els efectes de la seva autocrítica. Quan l'invisible periodista el convidà a deixar un missatge a la posteritat, José Agustín rebutjà la fórmula, preferí parlar del llegat que deixaria en morir: la seva obra, amb la claror i les ombres que la componen, però res de missatges. L'entrevistadora li demanà si volia afegir quelcom a l'*epíleg*. El poeta no buscà paraules transcendents. Fixant la desolada i erràtica mirada en els que podien escoltar-lo digué: "*Suerte, que tengáis mucha suerte*". La necessitem, estimat amic.